

N:o 47.

Af Herr Johan Jönsson: Om underdånig skrifvelse med anhållan om utredning för afskaffande af kyrkotionden i Skåne, Halland och Blekinge.

Det var katolska presterskapet under medeltiden, hvilket införde tionden. Den skulle utgöras af säd och jordprodukter och tredelades så, att socknepresten fick *en* del och af de öfriga *två* delarne erhöll biskopen hälften och återstoden tvåskiftades mellan socknekyrkan och de fattiga. Stundom utgick sistnämnda delen till hospitalerna, men ibland anslogs den till lön åt kanikerna. — Gustaf I slog emellertid *två* tredjedelar af *hela* tionden under kronan — nuvarande *kronotionden*. Återstående tredjedelen, som till någon del ännu utgår till sin första bestämmelse, kallades »vin- och byggnadssäd» och svarar mot den gamla kyrkotionden.

I Skåne, Blekinge och Halland fördelas tionden i tre hufvudlotter: krono-, kyrko- och prest-tionde. Således njuter kronan der endast en tredjedel af tionden och kyrkorna en tredjedel samt kyrkoherden ända tills våra dagar sista tredjedelen. Konventionerna hafva dock förändrat detta, så att presternas inkomster numera utgå efter annan beräkning. Och då kronotionden sannolikt kommer att afskrifvas med öfriga grundskatter, så återstår endast kyrkotionden i de fordna danska provinserna, och då Kongl. Maj:t den 4 sistlidne November utfärdat nådig förordning angående ändring i stadgandena om byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer, så synes mig tiden vara inne att *ofvannämnda kyrkotionde borde helt och hållet försvinna* alldenstund den är så ojemnt fördelad, till exempel att ett hemman om $\frac{1}{4}$ mantal, taxerad till 20,300 kronor, icke är tionde åsatt mer än $7\frac{1}{2}$ kappar råg, 12 kappar korn och 3 kappar hafre, då deremot ett annat hemman om $\frac{3}{16}$ mantal, taxerad blott till 6,800 kronor, är åsatt tionde med äfven $7\frac{1}{2}$ kappar råg, 12 kappar korn och 3 kappar hafre, således endast en difference af 3 kappar hafre minus. Och ett annat hemman om $\frac{1}{4}$ mantal, taxerad till

10,500

10,500 kronor — nära hälften mindre värde än det förstnämnda — är åsatt 9 kappar råg, $19\frac{1}{2}$ kappar korn och 6 kappar hafre; flere lika betydliga skiljaktigheter på detta befängda sätt nu att förtiga, men kunna anmärkas och styrkas med tionde- och bevillningstaxerings-längderna.

På de skäl jag haft äran anföra vågar jag vördsammast föreslå:
att Riksdagen måtte besluta aflåtande till Kongl. Maj:t af underdånig skrifvelse, innefattande anhållan att Kongl. Maj:t ville låta genom särskildt dertill förordnade sakkunnige män verkställa fullständig utredning och till en kommande Riksdag framlägga förslag i ofvannämnda syfte.

Stockholm den 26 Januari 1877.

Johan Jönsson.

N:o 48.

Af Herr A. Rutensköld: Om ändring af Kongl. kungörelsen den 2 September 1873 angående lönetillskott af allmänna medel åt lärare vid folkskolor och småskolor.

Om en folkskola skall skötas med tillräckligt nit och omsorg från folkskolelärares sida, är det af största vikt, att ett godt förhållande råder emellan kommunen och dess folkskolelärare; för att åstadkomma detta, är det lika nödigt att söka undanrödja alla de orsaker, som kunna verka menligt på ett sådant godt förhållande.

Inom de kommuner, som jag har äran representera, hafva flere gånger stridigheter uppstått emellan kommunen och dess folkskolelärare, rörande folkskolelärares, enligt författningarne, tillerkändt bränsle.

1842 års folkskolestadga § 4 mom. 2 stadgar, »att folkskolelärare
Bih. till Riksd. Prot. 1877. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 8 Häft.